

Návrh na úpravu hraníc slovenských komponentov lokality svetového dedičstva Staré bukové lesy a bukové pralesy Karpát a iných regiónov Európy

1. Úvod a kontext materiálu

V júni 2007 bola lokalita Karpatské bukové pralesy zapísaná na Zoznam svetového dedičstva UNESCO ako ukážka zvyškov pralesov v cezhraničnom regióne Slovenska a Ukrajiny. V roku 2011 bola rozšírená o komponenty v Nemecku a v roku 2017 na 41. zasadnutí Výboru svetového dedičstva v Krakove o 63 nových komponentov celkovo v 10 krajinách¹ s novým názvom Staré bukové lesy a bukové pralesy Karpát a iných regiónov Európy (ďalej len „lokalita UNESCO“ alebo „lokalita svetového dedičstva“).

Slovenskú časť multinárodnej lokality svetového dedičstva v súčasnosti tvoria štyri komponenty, z toho tri komponenty - Havešová, Rožok a Stučica – Bukovské vrchy, sú súčasťou Národného parku (NP) Poloniny², štvrtý komponent Vihorlat je súčasťou Chránenej krajinskej oblasti (CHKO) Vihorlat. Nominačný projekt pripravila Slovenská agentúra životného prostredia spoločne s externými odborníkmi, tento však obsahoval nepresnosti (značné rozdiely vo vymedzení hraníc v textovej a mapovej časti) a nebol dostatočne prerokovaný s dotknutými subjektmi v regióne. Nesúlad medzi textovou a mapovou časťou pôvodného nominačného projektu mal za následok nejasne identifikované hranice lokality UNESCO a s tým súvisiace prekážky pri zabezpečovaní právnej ochrany a manažmentu lokality.

Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky spoločne so Štátnou ochranou prírody Slovenskej republiky (ŠOP SR) dlhodobo vyvíja snahu o nájdenie konsenzuálneho a trvalo udržateľného riešenia, s cieľom zabezpečiť adekvátnu ochranu a manažment tejto vzácnej lokality ocenenej emblémom UNESCO. Nakoľko dosiahnutie týchto cieľov si vyžaduje nadrezortný prístup a efektívnu spoluprácu širšieho spektra aktérov, v roku 2017 boli vládou Slovenskej republiky schválené dva materiály obsahujúce komplexný návrh opatrení pre riešenie pretrvávajúcich výziev.

Uznesenie vlády Slovenskej republiky č. 528 z 15. novembra 2017 obsahuje úlohy pre všetky dotknuté rezorty, ktoré naďalej ostávajú v platnosti. Cieľom tohto materiálu je naplniť úlohu B.1 tohto uznesenia a predložiť návrh na úpravu hraníc slovenských komponentov lokality UNESCO a ich nárazníkových zón.

V súvislosti s úlohou B.1 bola z iniciatívy Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí SR v r. 2017 zriadená medzirezortná odborná pracovná skupina a na základe jej výstupov bol v decembri 2017 pripravený návrh na úpravu hraníc, konzultovaný na pôde UNESCO v Paríži v decembri 2017 so zástupcami Centra svetového dedičstva (*World Heritage Centre* – WHC) a Medzinárodnej únie pre ochranu prírody (*International Union for Conservation of Nature* – IUCN). Vzhľadom na záujem o prípravu kvalitného návrhu, ktorý naplní medzinárodné záväzky Slovenskej republiky (ako bolo dohodnuté aj na stretnutí zástupcov príslušných rezortov s predsedom vlády Slovenskej republiky v júni 2018), pokračovali bilaterálne rokovania o úprave hraníc komponentov aj v priebehu roku 2018.

O príprave návrhu bolo Centrum svetového dedičstva priebežne informované a s jeho zástupcami ako aj s predstaviteľmi IUCN bolo uskutočnených niekoľko konzultácií. V dňoch 16. – 19. októbra 2018 sa priamo v lokalite konala spoločná poradná misia WHC a IUCN. Misie sa zúčastnili zástupcovia oboch inštitúcií, ako aj zástupcovia dotknutých rezortov (rezort pôdohospodárstva a rozvoja vidieka, rezort obrany a rezort zahraničných vecí a európskych záležitostí). Zorganizované boli tiež stretnutia so zástupcami neštátnych vlastníkov lesov

¹ Lokalita UNESCO sa tým rozšírila o 9 nových krajín (Albánsko, Belgicko, Bulharsko, Chorvátsko, Rakúsko, Rumunsko, Slovinsko, Španielsko, Taliansko), pričom Ukrajina rozšírila svoju časť lokality o 9 nových komponentov.

² V nominačnom projekte, ktorým bola lokalita rozšírená v r. 2017, bol zavedený pojem „**klaster** (komponentov)“, angl. *component cluster*. Pojem **klaster** označuje prípady, kedy sa dva alebo viac komponentov nachádzajú v rámci jedného chráneného územia, pričom nie sú navzájom prepojené.

a mimovládnych organizácií. Záverečná správa z misie je verejne dostupná na webovom sídle WHC³. Priebežné informácie o príprave návrhu boli zároveň poskytované aj ostatným partnerským krajinám spoločnej medzinárodnej lokality.

Na svojom 42. zasadnutí v Maname, Bahrajne⁴ v júni 2018 Výbor svetového dedičstva uznal kontinuálnu snahu Slovenskej republiky o vypracovanie návrhu na úpravu hraníc slovenských komponentov, finalizáciu tohto návrhu však zároveň označil za najvyššiu prioritu. Na tohtoročnom 43. zasadnutí v Baku zároveň Výbor požiadal, aby boli vo finálnom návrhu zohľadnené odporúčania spoločnej poradnej misie WHC/IUCN.

Prílohu prekladaného materiálu tak predstavuje návrh úpravy hraníc slovenských komponentov lokality UNESCO a ich nárazníkových zón, ktorý vypracovala ŠOP SR na základe predchádzajúcich rokovaní s dotknutými subjektmi.

2. Proces prípravy a podmienky návrhu na úpravu hraníc

V zmysle rozhodnutia 42 COM/7B.71 odporučil Výbor svetového dedičstva predložiť navrhovanú úpravu hraníc ako tzv. významnú úpravu hraníc (*significant boundary modification*) v súlade s odsekom 165 Operačných smerníc⁵. Výbor zároveň požiadal Slovensko, aby pri úprave hraníc boli zohľadnené nasledovné aspekty:

- a) Navrhovaná úprava hraníc posilní ochranu výnimočnej svetovej hodnoty (*Outstanding Universal Value* – OUV) lokality a v upravenom vymedzení hraníc budú zahrnuté všetky významné územia potrebné pre vyjadrenie OUV,
- b) Všetky územia v rámci lokality majú dostatočne právne zabezpečený režim ochrany,
- c) Návrh bol prerokovaný so všetkými relevantnými dotknutými subjektmi na základe participatívneho prístupu,
- d) Navrhované nárazníkové zóny sú adekvátne veľké a uplatňuje sa v nich manažmentový režim, ktorý zabezpečuje ochranu OUV lokality.

Všetky tieto aspekty boli zohľadňované v procese prípravy návrhu a pri početných rokovaníach s dotknutými subjektmi. Pri príprave boli v maximálnej možnej miere zohľadnené odporúčania spoločnej poradnej misie WHC/IUCN a zároveň boli rešpektované stanoviská neštátnych vlastníkov. Vzhľadom na to, že v súčasnosti tvorí spoločnú lokalitu UNESCO dokopy 12 krajín, je potrebné pri definovaní princípov a opatrení pre ochranu a manažment vychádzať zo spoločného systému manažmentu. Implementácia záväzkov voči UNESCO je tak súbežne koordinovaná s ostatnými partnerskými krajinami a mala by rešpektovať spoločné princípy a požiadavky.

V nadväznosti na rozhodnutie Výboru svetového dedičstva 41 COM 8B.7, prijaté v roku 2017 v Krakove, predložilo 30. novembra 2018 všetkých 12 krajín lokality UNESCO spoločnú Správu o stave zachovania lokality (ďalej len „správa“).⁶ Správa reagovala na požiadavky Výboru podrobnejšie zhodnotiť možnosti zväčšenia najmenších komponentov, posilnenia ochrany nárazníkovej zóny a zlepšenia konektivity komponentov, zabezpečenia dostatočného financovania a vhodného manažmentu nárazníkovej zóny. V správe zároveň Slovenská republika informovala o súčasnom stave úpravy hraníc slovenskej časti lokality UNESCO. Táto správa bola posudzovaná na tohtoročnom 43. zasadnutí Výboru svetového dedičstva na prelome júna a júla v Baku, Azerbajdžan. Rozhodnutie prijaté Výborom je verejne dostupné na stránkach UNESCO.⁶

³ <http://whc.unesco.org/en/list/1133/documents/>

⁴ Rozhodnutie 42 COM/7B.71, dostupné na webovej stránke UNESCO: <https://whc.unesco.org/en/decisions/7300>

⁵ Operačné smernice sú dostupné v oficiálnych jazykoch dohovoru na adrese: <https://whc.unesco.org/en/guidelines/>.

⁶ Dostupná online na stránke: <https://whc.unesco.org/en/list/1133/documents/>.

V súlade s Operačnými smernicami UNESCO⁷ boli slovenské komponenty lokality UNESCO zároveň v r. 2019 opätovne zaradené na tzv. predbežný zoznam (*Tentative List*), a to minimálne v ročnom predstihu pred predložením aktualizovaného nominačného projektu.

3. Návrh na úpravu hraníc slovenských komponentov lokality UNESCO a ich nárazníkových zón

Návrh na úpravu hraníc slovenských komponentov bol vypracovaný Štátnou ochranou prírody SR, pričom pri vymedzení hraníc bol rešpektovaný participatívny prístup a zohľadnené boli výsledky predchádzajúcich rokovanií.

V procese úpravy hraníc komponentov boli zároveň rešpektované princípy uvedené v rozhodnutí WHC, s primárnym cieľom posilniť ochranu cenných lokalít starých bukových lesov a pralesov a zosúladiť vymedzenie slovenských komponentov v textovej a mapovej časti. To umožní v plnej miere zabezpečiť medzinárodné záväzky Slovenskej republiky vyplývajúce z Dohovoru o ochrane svetového kultúrneho a prírodného dedičstva. Úprava hraníc zároveň vychádza z dostupných výsledkov mapovania pralesov na Slovensku, ktoré v uplynulých rokoch realizovalo Národné lesnícke centrum, ako aj občianske združenia FSC Slovensko a Prales.

Čo sa týka vymedzenia hraníc slovenskej časti lokality UNESCO, v prípade dvoch komponentov Havešová⁸ a Rožok⁹ išlo len o minimálne spresnenie a zosúladenie hraníc s hranicami existujúcich prírodných rezervácií rovnakého mena.

V prípade komponentov Stučica – Bukovské vrchy a Vihorlat je navrhovaná úprava hraníc výraznejšia. V prípade komponentu Stučica – Bukovské vrchy došlo k jeho rozdeleniu na dve časti (samostatné komponenty) – Stučica – Bukovské vrchy a Udava. V porovnaní s mapovým vymedzením v pôvodnom nominačnom projekte však boli pridané ďalšie lesné porasty, ktoré spĺňajú kritériá výnimočnej svetovej hodnoty a ktoré prispievajú k zachovaniu jedinečných ekologických procesov, pre ktoré boli tieto lokality zaradené do Zoznamu svetového dedičstva. S týmto účelom bola zároveň lokalita rozšírená o nový komponent Kyjovský prales, ktorého hranice sa prekrývajú s existujúcou prírodnou rezerváciou rovnakého mena¹⁰ a hrebeňovú lokalitu Bukovských vrchov, ktorá nadväzuje na existujúcu prírodnú rezerváciu Borsučiny.

Modifikované boli aj hranice nárazníkových zón komponentov, pričom hlavným kritériom pri vymedzení bola ich funkčnosť – teda efektívna ochrana samotnej lokality pred potenciálnymi vonkajšími hrozbami. V súlade s usmerneniami rakúskych koordinátorov lokality boli vymedzené dva typy nárazníkovej zóny (subzóny):

- 1) striktná nárazníková subzóna (buffer zone 1 – B1) – bezprostredne nadväzuje na komponenty a jej primárnou funkciou je ochrana komponentov pred existujúcimi alebo potenciálnymi hrozbami, ktoré by mohli negatívne ovplyvniť mikroklimatické podmienky v blízkosti komponentov. Zásahy v ochrannej nárazníkovej zóne by preto mali byť zamerané iba na jednotlivý stromový výber v prospech ochrany samotných komponentov.
- 2) širšia nárazníková subzóna (buffer zone 2 – B2), resp. subzóna ochrany krajiny a udržateľného rozvoja – účelom tejto subzóny je predovšetkým ochrana lesov v okolitej krajine, ktoré pomáhajú tmiť okolité mezoklimatické podmienky, a tiež podpora konektivity medzi komponentmi. V tejto subzóne je možné uplatňovať len prírode blízky manažment lesov, zameraný na zlepšenie stavu prirodzených ekosystémov bukového lesa.

Vymedzenie nárazníkových zón bolo stanovené individuálne, na základe lokálnych ekologických a socioekonomických podmienok daného územia. Tam, kde to bolo možné, boli do

⁷ Dostupné na: <https://whc.unesco.org/en/guidelines/>

⁸ Podrobnejšie údaje o NPR Havešová dostupné na: <http://uzemia.enviroportal.sk/main/detail/cislo/540>

⁹ Podrobnejšie údaje o NPR Rožok dostupné na: <http://uzemia.enviroportal.sk/main/detail/cislo/665>

¹⁰ Podrobnejšie údaje o NPR Kyjovský prales dostupné na: <http://uzemia.enviroportal.sk/main/detail/cislo/708>

nárazníkovej zóny (zóna B1) zahrnuté cenné porasty s vyšším stupňom prirodzenosti, v súlade s odporúčaniami spoločnej poradnej misie WHC/IUCN.

Tabuľka: Prehľad výmer jednotlivých komponentov lokality a jej nárazníkovej zóny (návrh na úpravu hraníc, október 2019)

Názov komponentu	Výmera komponentu (ha)	Výmera striktnej nárazníkovej zóny B1 (ha)	Výmera širšej nárazníkovej zóny B2 (ha)
Havešová	167,8579	164,0438	6309,8046
Rožok	74,5479	48,5688	1089,9537
Stužica – Bukovské vrchy	1742,2638	703,5528	4990,5629
Udava	453,7494	73,0740	743,5768
Vihorlat	1559,2317	600,0299	247,4071
Kyjovský prales	289,3484	104,4420	0
Lokalita spolu	4286,9991	1693,7113	13381,3051

4. Zabezpečenie ochrany slovenských komponentov a ich nárazníkových zón

V nadväznosti na schválenie návrhu na úpravu budú pripravené návrhy na vyhlásenie nových prírodných rezervácií v tých častiach lokality UNESCO, kde zatiaľ nie je platný najvyšší 5. stupeň ochrany prírody. Tým sa aj z právneho hľadiska zabezpečí striktné bezzásahový režim na celom území slovenských komponentov tak, ako to požaduje Výbor svetového dedičstva. Požiadavky na manažment nárazníkovej zóny budú zároveň premietnuté do manažmentového režimu v ochranných pásmach týchto prírodných rezervácií, ktorý bude zodpovedať integrovanému manažmentu lokality resp. integrovaného systému manažmentu lokality (*integrated management system*) v zmysle kapitoly 5. Do doby schválenia manažmentu lokality sa v nárazníkovom pásme lokality na lesných pozemkoch budú realizovať len nasledovné opatrenia:

- v striktnej nárazníkovej zóne B1 do vzdialenosti 100 m od jadrovej zóny a v lokalitách, ktoré sú hodnotné z hľadiska ich prirodzenosti (podľa mapovej prílohy) akékoľvek zásahy do porastov len formou jednotlivého stromového výberu so súhlasom ŠOP SR v prospech ochrany samotných komponentov (s výnimkou komponentu Kyjovský prales, kde ostáva v platnosti súčasný 5. stupeň ochrany);
- v širšej nárazníkovej zóne B2 (podľa mapovej prílohy) sa bude uplatňovať príroda blízke hospodárenie v lesoch, ktoré zohľadnilo aj navrhované zásady manažmentu v rámci lokality UNESCO, tzn. účelový, výberkový alebo podrastový hospodársky spôsob maloplošnou formou, pri ktorej plocha jedného obnovného prvku nesmie presiahnuť 0,2 hektára; v terénoch s priečnym sklonom nad 40 %, v nepriechodných terénoch alebo na neúnosných terénoch nesmie presiahnuť 1,5 hektára pri šírke obnovného prvku nepresahujúcej priemernú výšku obnovovaného lesného porastu, v súlade so súvisiacimi podmienkami územnej ochrany v zmysle zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny a podľa nových a zmien existujúcich programov starostlivosti o lesy pripravovaných v spolupráci so ŠOP SR. Tieto opatrenia sú zamerané na zlepšenie stavu prirodzených ekosystémov bukového lesa – tzn. zabezpečenie podpory prirodzenej obnovy potenciálne pôvodného drevinového zloženia, ponechávanie mŕtveho dreva tak, aby nedošlo k nadmernému šíreniu biotických škodlivých činiteľov, zachovávanie a podporu rôznovrstvnosti porastov a perspektívny prechod na výberkový spôsob hospodárenia tam, kde to terénne,

pôdne a porastové podmienky umožnia. Za týmto účelom je potrebné vybudovať udržateľnú dopravnú sieť tak, aby boli v území súčasne rešpektované záujmy ochrany prírody a krajiny.¹¹ Zrekonštruovanie a zracionalizovanie lesnej dopravnej siete si bude vyžadovať podrobnejšiu variantnú analýzu so zvážením ekologických, technických, ako aj finančných faktorov.

Projekty ochrany prírodných rezervácií pripraví ŠOP SR, ktorá predkladá zámer na vyhlásenie chráneného územia okresnému úradu (OÚ) v sídle kraja. Ten o zámere oboznámi vlastníkov, správcov, nájomcov a informuje verejnosť. Vlastníci, správcovia a nájomcovia dotknutých pozemkov, obce a dotknuté orgány štátnej správy majú následne právo najneskôr do 30 dní od doručenia oznámenia zámeru alebo jeho verejného oznámenia podať k nemu písomné pripomienky orgánu ochrany prírody (OÚ v sídle kraja). Ten je povinných ich najneskôr do 30 dní s nimi prerokovať. Vlastníci dotknutých pozemkov majú právo v tej istej lehote sa vyjadriť k možnosti riešenia spôsobu a určenia výšky poskytnutia náhrady za obmedzenie bežného obhospodarovania podľa § 61 ods. 1 písm. a) až d) zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov. V zmysle novely zákona o ochrane prírody a krajiny sa upravujú aj náhrady za obmedzenie bežného obhospodarovania aj pre štátne podniky spravujúce lesný majetok štátu.

V nadväznosti na prerokovanie zámeru zo strany OÚ v sídle kraja následne vláda SR nariadením ustanoví stupeň ochrany prírodnej rezervácie, vymedzenie jej hraníc a hraníc jej ochranného pásma a podrobnosti o územnej ochrane prírodnej rezervácie a jej ochranného pásma. V tomto prípade bude na území prírodných rezervácií vyhlásený 5. stupeň ochrany a v ochrannom pásme 4. stupeň ochrany (náravníková zóna B1, v odôvodnených prípadoch B2 po súhlase rezortu pôdohospodárstva a rozvoja vidieka) alebo tam, kde je to potrebné, 3. stupeň ochrany (náravníková zóna B2) (v závislosti od podmienok a odporúčaného manažmentu).¹² Pri vyhlasovaní konkrétnych chránených území budú prípadné zmeny hraníc prihliadať aj na odporúčania UNESCO. Na takúto zmenu hraníc sa vyžaduje súhlas dotknutých ministerstiev.

Špecifický režim sa uplatní v prípade komponentu Kyjovský prales, v ktorej ostáva na celom území existujúcej prírodnej rezervácie (komponentu a jeho náravníkovej zóny B1) v súčasnosti platný 5. stupeň ochrany v zmysle Vyhlášky Krajského úradu životného prostredia v Prešove č. 1/2007 zo dňa 15. februára 2007, ktorou sa vyhlasuje prírodná rezervácia Kyjovský prales. V tomto prípade sa zároveň správca pozemkov zaviazal, že v okolí komponentu bude uplatňovať výlučne prírode blízky manažment¹³.

Týmto postupom sa zabezpečí právna ochrana lokality na celom navrhovanom území slovenských komponentov lokality UNESCO, v zmysle požiadaviek Výboru svetového dedičstva.

5. Lokalita UNESCO v medzinárodnom kontexte

Vypracovanie konsenzuálneho a odborne obhájitelného návrhu na úpravu hraníc je základným predpokladom pre prípravu aktualizovaného nominačného projektu, v súlade s rozhodnutím Výboru svetového dedičstva 42 COM/7B.71. Tento proces je koordinovaný s ďalšími krajinami, ktoré pripravujú návrh na nasledovné (a s najväčšou pravdepodobnosťou posledné) doplnenie komponentov do tejto lokality UNESCO. Toto doplnenie nových

¹¹ V zmysle novely zákona o ochrane prírody a krajiny sa pre terénne úpravy nevyhnutné na zabezpečenie prírode blízkeho obhospodarovania vyžaduje písomný súhlas ŠOP SR.

¹² Zahrnutie území s vyšším ako navrhovaným stupňom ochrany pre danú zónu automaticky neznamená zníženie stupňa ochrany.

¹³ Tzn. že správca zabezpečí podporu prirodzenej obnovy potenciálne pôvodného drevinového zloženia, bude využívať podrastový a výberkový spôsob hospodárenia, rovnomerné ponechávanie mŕtveho dreva v zmysle zásad trvalo udržateľného hospodárenia podľa certifikácie PEFC, zachovávanie a podporu rôznovekosti porastov. Toto územie je však súčasťou vojenského obvodu a uplatňujú sa tu preto špecifické obmedzenia vzhľadom na plnenie úloh spojených s bezpečnosťami a obrannými záujmami štátu, kvôli čomu nebolo zaradené do náravníkovej zóny B2.

komponentov je v súlade s rozhodnutím Výboru 41 COM 8B.7, v ktorom vzal na vedomie záujem členských krajín o skompletizovanie lokality. Výber komponentov prebieha na základe striktne vedeckého výberu, s cieľom podporiť výnimočnú svetovú hodnotu lokality a v plnom rozsahu zachytiť históriu a evolúciu európskeho druhu buk lesný (*Fagus sylvatica*).

V prípade Slovenska bude aktualizácia pôvodného nominačného projektu zároveň príležitosťou, aby boli na základe predloženého návrhu (príloha) do lokality UNESCO začlenené územia, ktoré spĺňajú kritérium (ix), na základe ktorého bola lokalita v roku 2007 zapísaná do Zoznamu svetového dedičstva, teda sú „výnimočnou ukázkou prebiehajúcich ekologických a biologických procesov v rámci vývoja suchozemských, sladkovodných, pobrežných a morských ekosystémov a spoločenstiev rastlín a živočíchov.“

K ďalším hlavným úlohám úzko súvisiacim s predložením návrhu na úpravu hraníc patrí vypracovanie integrovaného manažmentového plánu pre všetky slovenské komponenty lokality. Pre tri komponenty v rámci Národného parku (NP) Poloniny bol vládou Slovenskej republiky schválený Program starostlivosti o NP Poloniny na roky 2017 – 2026. Integrovaný manažmentový plán (IMP) bude predstavovať strešný dokument, ktorý zjednotí hlavné princípy a zásady manažmentu lokality UNESCO ako celku a zadefinuje usmernenia pre jej ochranu a rozvoj v súlade s odporúčaniami UNESCO. Termín pre vypracovanie IMP do 31. augusta 2019 bol stanovený uznesením vlády Slovenskej republiky č. 528 z 15. novembra 2017, avšak vzhľadom na prebiehajúcu úpravu hraníc slovenských komponentov lokality UNESCO, ktorá je nevyhnutným predpokladom pre vypracovanie IMP, bol termín prolongovaný do 30. júna 2020.

V súčasnosti prebieha príprava medzinárodného integrovaného systému manažmentu lokality (*integrated management system*), ktorú v spolupráci s ostatnými krajinami koordinuje Rakúsko. Požiadavka na koordináciu spoločného manažmentu lokality UNESCO vyplýva aj z rozhodnutí Výboru svetového dedičstva 41 COM 8B.7¹⁴, v ktorom Výbor zdôraznil potrebu zabezpečiť konzistentný manažment na úrovni komponentov, ako aj koordinovaný manažment lokality ako celku, a tiež z rozhodnutia 42 COM/7B.71¹⁵, v ktorom Výbor požiadal o predloženie spoločnej správy o stave zachovania lokality do 1. decembra 2019, vrátane informácie o medzinárodnom manažmente lokality.

Na svojom 43. zasadnutí v júli 2019 Výbor svetového dedičstva ocenil snahu štátov vytvoriť spoločné usmernenia pre spôsob zonácie a manažment nárazníkových zón a opätovne zdôraznil význam správneho vytýčenia a manažmentu nárazníkovej zóny, ktorému by mali štáty prikladať obzvlášť veľkú pozornosť. Zároveň Výbor požiadal členské štáty lokality, aby definovali jasný a striktný prístup k spôsobu zonácie a manažmentu nárazníkovej zóny, predovšetkým z hľadiska prípustných ťažobných aktivít. V nadväznosti na rozhodnutie 43 COM 7.B.13 preto členské štáty finalizujú v spolupráci s Centrom svetového dedičstva a IUCN pripravované usmernenia pre zonáciu a manažment nárazníkovej zóny. Tie zosúladija princípy manažmentu a zonácie naprieč krajinami a bude potrebné ich následne reflektovať aj na národnej úrovni.

¹⁴ Dostupné online na: <https://whc.unesco.org/en/decisions/6879>

¹⁵ Dostupné online na: <https://whc.unesco.org/en/decisions/7300>